



EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

- © Traducerea și permisiunea pentru republicare au fost oferite de către Curtea Supremă de Justiție a Republicii Moldova în scopul includerii sale în baza de date HUDOC a Curții.
- © The present text and the authorisation to republish it were granted by the Supreme Court of Justice of the Republic of Moldova for the purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.
- © La traduction et l'autorisation de republier ont été accordées sous l'autorité de la Cour Suprême de la République de Moldova à son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

Buzadji v. Republica Moldova [MC] - 23755/07

Hotărârea din 5.7.2016 [MC]

Articolul 5

Articolul 5-3

Caracterul rezonabil al detenției preventive

Lipsa motivelor relevante și suficiente pentru detenția preventivă, altele decât suspiciunea rezonabilă a comiterii unei infracțiuni: *încălcare*

În fapt – Reclamantul, un om de afaceri, fusese arestat în mai 2007 și acuzat oficial de comiterea unor fraude în cadrul unei companii de stat, al cărei director era. Acesta a fost plasat în detenție pe durata pocesului, dată fiind gravitatea acuzelor existente la adresa sa, complexitatea cazului și riscul înțelegerilor secrete. Detenția îi fusese prelungită apoi de mai multe ori până în iulie 2007, când instanțele naționale au acceptat cererea sa de a fi plasat în arest la domiciliu. El a rămas sub arest la domiciliu până în martie 2008, când a fost eliberat pe cauțiune.

Într-o hotărâre a Camerei din 16 decembrie 2014, Curtea a reținut, cu patru voturi la trei, că existase o încălcare a articolului 5 § 3 din Convenție, pentru că instanțele naționale nu oferiseră motive suficiente pentru prelungirea detenției reclamantului din timpul procesului și dispunerea ulterioară a arestului la domiciliu.

Pe 20 aprilie 2015, cazul a fost trimis la Marea Cameră, la cererea Guvernului Moldovei.

În drept – Articolul 5 § 3: În baza tezei întâi a articolului 5 § 3, persoanele arestate sau deținute în temeiul articolului 5 § 1 (c), suspectate fiind de comiterea unei infracțiuni, au dreptul de a fi aduse "de îndată" în fața unei autorități judiciare, care va examina legalitatea detenției sau caracterul rezonabil al suspiciunii.

În baza celei de-a doua teze a articolului 5 § 3 – dreptul de a fi judecat într-un termen rezonabil sau de a fi eliberat în cursul procedurii – jurisprudența Curții prevedea că persistența unei suspiciuni rezonabile este o condiție *sine qua non* pentru validitatea detenției continuate, însă, după o "anumită perioadă de timp", aceasta nu mai este suficientă, astfel încât sunt necesare alte motive "relevante și suficiente" pentru justificarea măsurii arestului. Totuși, Curtea nu a definit niciodată întinderea unei "anumite perioade de timp", deși a recunoscut că aceasta ar putea echivala cu câteva zile.

Așadar, Curtea a considerat util să-și dezvolte jurisprudența privind condiția justificării detenției continue de către autoritățile judiciare naționale, în scopurile celei de-a doua teze a articolului 5 § 3. Ca punct de pornire, aceasta a reiterat că perioada care trebuie avută în vedere în evaluarea rezonabilității detenției în baza celei de-a doua teze începe atunci când persoana este privată de libertatea sa.

Curtea a notat că, de vreme ce tezele articolului garantau drepturi distincte, existau, cu siguranță, situații în care acestea se intersectau: perioada începea, pentru amândouă, de la momentul arestării; ambele necesitau controlul unei autorități judiciare care să determine existența unor motive ce justifică detenția, iar dacă nu, să dispună eliberarea; și, în practică, aplicarea garanțiilor în baza celei de-a doua teze s-ar intersecta într-o oarecare măsură cu cea în baza garanțiilor tezei întâi, în special în situațiile în care autoritatea judiciară care autorizează detenția în baza tezei întâi dispune, în același timp, plasarea în detenție din nou a subiectului garanțiilor celei de-a doua teze. Astfel, avusese loc o "intersecție" a celor două grupuri de garanții la prima înfățișare a suspectului în fața judecătorului, unde grupul al doilea l-a succedat pe cel dintâi. Totuși, problema aplicabilității depline a celui de-al doilea grup de garanții a fost conexată de noțiunea mai degrabă vagă a "unei anumite perioade de timp".

În această privință, Curtea a notat că legislația internă a mării majorități de treizeci și unu de state membre ale Consiliului Europei, cercetate în analiza ei de drept comparat, cerea ca autoritățile judiciare competente să ofere motive "relevante și suficiente" pentru detenția continuă, iar dacă nu imediat, atunci cel mult la câteva zile după arestare, în special atunci când judecătorul examinează pentru prima dată necesitatea plasării suspectului sub detenție preventivă. Aplicată în cazul articolului 5 § 3 din Convenție, o asemenea abordare nu ar simplifica doar și ar aduce mai multă claritate și certitudine în jurisprudența Convenției, ci ar consolida, de asemenea, protecția împotriva plasării în detenție, dincolo de termenul rezonabil.

Au existat, așadar, argumente convingătoare pentru sincronizarea garanțiilor celei de-a doua teze cu cele ale tezei întâi. În consecință, condiția oferirii de motive suficiente și relevante de către judecător pentru justificarea detenției, în afară de motivul persistenței unei suspiciuni rezonabile, era deja aplicabilă la momentul luării primei decizii, prin care s-a dispus plasarea în detenție din nou, adică "de îndată" după arestare.

Marea Cameră a constatat că arestul la domiciliu al reclamantului constituise, de asemenea, o privare de libertate, și a procedat la aplicarea aceluiași criterii pentru întreaga perioadă în care libertatea a fost îngrădită, indiferent de locul în care a fost deținut sau obligat să rămână reclamantul.

Aceasta a considerat că motivele invocate de către instanțele naționale la dispunerea și prelungirea detenției reclamantilor erau unele stereotipe și abstracte. Deciziile menționaseră motivele detenției fără nicio încercare de a arăta cum se aplicau acestea în mod concret la circumstanțele speciale ale cazului reclamantului. Mai mult, nu se poate susține că instanțele naționale au acționat cu consecvență. În particular, cu anumite ocazii, acestea respinseseră ca nefondate și neplauzibile alegațiile procurorului cu privire la pericolul sustragerii reclamantului, contactării martorilor și distrugerii probelor. Cu alte ocazii, acestea acceptaseră aceleași motive, fără să existe o modificare aparentă a circumstanțelor și fără să ofere vreo explicație. Atunci când era în joc dreptul la libertate, autorităților naționale le revenea sarcina de a demonstra în mod convingător că detenția era una necesară. Cu siguranță că nu fusese cazul aici.

Așadar, nu fuseseră oferite motive relevante și suficiente atunci când a fost dispusă și prelungită detenția reclamantului din timpul procesului.

Concluzie: încălcare (unanimitate).

Articolul 41: 3,000 EUR cu privire la prejudiciul material.

(Vezi *Letellier v. Franța*, [12369/86](#), 26 iunie 1991; *Labita v. Italia* [MC], [26772/95](#), 6 aprilie 2000, [Nota informativă 17](#); și *Idalov v. Rusia* [MC], [5826/03](#), 22 mai 2012, [Nota informativă](#))